

En toen brak hij zijn been...

1. Grootvader Alfons Desmedt werd in Minderhout geboren op dinsdag 28 december 1869.

Volgens een statistiek van de FOD Economie, dienst demografie bedroeg de gemiddelde leeftijdsverwachting voor mannen in die tijd ongeveer 40 jaar. (zie bijlage 1)

Grootvader Alfons Desmedt overleed in Minderhout op donderdag 7 april 1960. Hij werd dus meer dan 90 jaar hoewel bij aanvang van zijn leven, zijn levensverwachting amper 40 jaar was.

2. Hoe is dit te verklaren?

De lange levensduur van een persoon hangt nauw samen met (willekeurige volgorde):

- Een stel goede genen
- Gunstige omgevingsfactoren
- De persoonlijke inzet en keuzes
- Het lot

Laat ons hierover even filosoferen, hierbij rekening houdend met gekende factoren.

3. Een stel goede genen

Ten tijde van zijn leven was er reeds enige kennis omtrent de erfelijkheidsleer. Reeds omstreeks 1890 presenteerde Mendel zijn erfelijkheidswetten. (De erwten weet je wel).

Maar concreet DNA onderzoek was zelfs in 1960 nog een onontgonnen terrein.

Dat de familie Desmedt-Van Tichelt en hun kinderen langer leefden dan de gemiddelde levensverwachting destijds is een gekend gegeven. En dit langer leven kan te maken hebben met goede genen.

Vader Joannes Franciscus De Smedt (°12/02/1833 +24/01/1895) werd bijna 63 jaar.

Zijn echtgenote Maria Elisabeth Van Tichelt (°03/11/1829 +16/02/1904) werd 74 jaar.

De ouders van Alfons Desmedt leefden dus opmerkelijk langer dan wat hun levensverwachting was bij aanvang van hun leven.

De kinderen uit het huwelijk Desmedt-Van Tichelt hadden een gemiddelde levensduur van 58.6 jaar.

- Petrus Adolph : 1856-1939: 82 jaar
- Theresia Eleonora : 1858-1933: 75 jaar
- Kanunnik Augustinus : 1860-1940: 80 jaar
- Emma Cornelia : 1861-1914: 53 jaar
- Joannes Franciskus : 1863-1865: 1 jaar
- Amelia Ida : 1865-1906 : 40 jaar
- Maria Anna : 1867-1915 : 48 jaar
- Alphonsus : 1869-1960 : 90 jaar

Had Alfons Desmedt goede genen? We zullen het nooit met zekerheid weten; maar alleszins is het vaststaande dat zijn ouders en zijn broers en zusters veel langer leefden dan de gemiddelde leeftijd destijds.

4. Gunstige omgevingsfactoren

Het gezin De Smedt - Van Tichelt had -voor zijn tijd- wellicht een degelijke levensstandaard.

Joannes Franciscus De Smedt was een ontwikkeld man. Hij leefde als belangrijkste medewerker van de heer E. Jaequemijns in Minderhout en had grote verantwoordelijkheden o.a. het beheer van het domein van landheer Jaequemijns en het beheer van diens steenfabriek.

Hij was zeer geletterd publiceerde en gaf voordrachten tot in Brussel.

Het gezin met 8 kinderen kende geen armoede en was allicht vertrouwd met de toen heersende kennis van een gezonde levensstijl.

Het feit alleen reeds dat Augustinus ging studeren op het Klein Seminarie in Hoogstraten en priester werd en dat Alphonsus ging studeren in Gent en later landbouwingenieur werd in Gembloux is ter zake tekenend.

Wie toenmalig het geluk had op te groeien in dergelijk gezin had minder risico op vroegtijdig overlijden wegens honger, gebrek aan hygiëne, ziekte enz.

5. De persoonlijke inzet en het maken van eigen keuzes.

De overlevering vertelt dat Alfons Desmedt een goede fysiek had.

Er werd beweerd dat hij als student sportief was en zelfs een goede sprint in de benen had.

Wanneer hij later veelvuldig ging voordrachten geven in de Kempen ging hij vaak te voet: naar Oud-Turnhout, naar Poppel, ...

Ten tijde van de Suez-crisis reed hij op de autoloze zondagen 's morgens met de fiets naar de 7 uren Mis in de Sint Clemens kerk – ongeveer 5 kilometer.

Bepaalde overlevering zegt dat hij nooit heeft gerookt, noch ooit alcohol dronk; andere bronnen zeggen dat hij na zijn 50ste verjaardag geen alcohol meer dronk.

Alleszins leefde hij zeer gedisciplineerd en zeer matig.

6. Het lot

Als je pech hebt... als je op het verkeerde moment op de verkeerde plaats zijt...:

Het is hem niet overkomen.

Hij beleefde twee wereldoorlogen maar werd niet tot de oorlogsstrijd opgeroepen.

Hij heeft – voor zover bekend – geen ernstige ziektes gehad en bleef gespaard van o.a. de Spaanse griep: een pandemie die na de eerste wereldoorlog wereldwijd 20 tot 40 miljoen slachtoffers maakte.

Het geluk was aan zijn kant....tot hij zijn been brak...

7. Het gezag aan tafel

Vanaf het einde van de veertiger jaren van de vorige eeuw waren de bewoners van de hoeve Avenstede in de Schoorseheide in Minderhout:

- Alfons Desmedt - Elisabeth Antonia Hofkens (we noemen ze verder grootvader en grootmoeder)

- Jozef Desmedt - Louisa Sterkens (we noemen ze verder vader en moeder) en hun 7 kinderen nl. Alfons, Maria, Josepha, Annie, Rafaël, August en Albert

Dat waren de reguliere bewoners in de week.

Op zondagen, bij feestelijke aangelegenheden en tijdens schoolvakanties was de hoeve Avenstede de 'zoeten inval' / tijdelijke verblijfplaats voor:

- de priesters (met of zonder 'gevolg': bv pastoor nonkel Gust en zijn inwonende meid Marie + deses echtgenoot Stan), - Op zondagnamiddag en -avond werd er gebiljart en met de kaarten gespeeld
- de ruimere familie: kinderen en schoonkinderen (+ deses kinderen) van grootvader en grootmoeder – bv. het jaarlijkse verjaardagsfeest voor grootvader op 28 december
- tijdens de schoolvakanties woonden de priester (maar dan zonder 'gevolg') permanent 'thuis' en sliepen zij op de voute, d.w.z. de opkamer boven de grote kelder. Wanneer nonkel pater Raphaël voor een reeks maanden vanuit de Filippijnen in België kwam uitrusten was zijn vaste stek ook...'thuis', zijnde hoeve Avenstede.

Wanneer er in deze 'groten thuis' gegeten werd dan voerden aan tafel grootvader en grootmoeder het gezag; nadat deze laatste overleed op 15 maart 1954 bleef grootvader het gezag voeren tijdens de maaltijden.

Een aspect van dit gezag was bv. dat voor elke maaltijd gebeden werd: eerst een gebed, dan pas eten...

8. De vergissing over wiens bord leeg was...

Aan tafel in de grote keuken hadden we vaste plaatsen. In bijlage 2 voeg ik een schets van de tafel (met de vaste plaatsen) in de grote keuken. Pal over grootvader zat onze jongste (Albert Desmedt ° 14 maart 1948) – we noemen hem verder 'onze Bert'. Naast hem zat ik (August Desmedt ° 15 januari 1947); naast mij zat onze Raf (Rafaël Desmedt ° 10 april 1945) en naast hem zat ons An (Annie Desmedt ° 22 februari 1944).

Een vaste en onwrikbare tafelregel was: uw bord leegeten!!!

We zijn ongeveer begin 1955 (?) – We zoeken nog verder naar een nauwkeurigere tijdsbepaling.

Tijdens het middagmaal zitten de jongens - en ook ons An – braaf hun bord leeg te eten. Onze Bert had als eerste gedaan en wil buiten gaan spelen. Hij staat op en gaat achter mij door ... en dan beveelt grootvader hem... zijn bord leeg te eten vooraleer van tafel te gaan.

Grootvader vergiste zich: onze Bert zijn bord was leeg.

Grootvader staat recht en loopt rond de tafel om onze jongste bij zijn 'lurven' te pakken...

... en op de hoek van de tafel schuift hij uit... valt ...en breekt zijn linker been...

9. De kliniek in Turnhout

Grootvader wordt overgebracht naar de kliniek in Turnhout waar hij geopereerd wordt en nadien maandenlang revalideert.

Natuurlijk kreeg hij veel bezoek: hij had een grote familie, enkele vrienden en veel kennissen.

De vele briefwisseling die hij kreeg (uit hoofde van al zijn functies) werd stipt tot bij hem gebracht en door hem gelezen en beantwoord.

Hij was nog steeds burgemeester van Minderhout en tijdens zijn maandenlang verblijf in de kliniek werd er regelmatig op zijn kamer een vergadering belegd van het schepencollege...

10. Eenmaal terug thuis.

De breuk genas wel, maar zonder hulp alleen stappen ging niet meer.

In de technische school in Hoogstraten – afdeling houtbewerking – werden voor hem 2 ‘schragen’ gemaakt waarop hij kon steunen om zich -al schuifelend- voort te bewegen. (Bijlage 3: foto die dateert van enkele jaren voor zijn overlijden.)

Gedurende ongeveer 5 jaren heeft hij met deze mobiele beperking geleefd. Verplaatsingen buitenshuis waren er amper of niet meer bij.

Maar hij kreeg veel bezoek. Hij bleef ook actief als burgemeester (tot 1958) en zowel de vergaderingen van het schepencollege als de gemeenteraad vonden plaats bij hem thuis.

Hij bleef zijn briefwisseling voeren en volgde het maatschappelijk gebeuren via de radio en de 2 kranten die hij las: de Gazet van Antwerpen en ... La Libre Belgique.

11. Het einde nadert.

De laatste jaren van zijn leven werd hij met de beste zorgen omringd.

Hij kon niet meer naar de kerk voor de zondagsmis, maar zijn zoon Jozef (onze vader) bracht wekelijks – in bepaalde periodes – dagelijks de Heilige Communie mee naar huis (in een klein rond gouden doosje). De pastoor kwam tot bij hem thuis voor de Biecht. En elke dag werd het Rozenhoedje gebeden.

(Nog een anekdote: op de schouw in de grote woonkamer stond een beeld van het Heilig Hart. Onze grootvader had een bijzondere verering voor het Heilig Hart. Dit beeld was ooit het slachtoffer van een kleine aanslag: de poetsvrouw stootte het om en bij de val brak het hoofd van het beeld. Oejojoei een kleine ramp. Ons moeder kende een oplossing: het hoofd en de hals van het beeld waren hol; ons moeder sneed een kurkenstop op maat en plaatste deze in de opening van hoofd en hals, en klaar was Kees – pardon het beeld noemde ‘ Het Heilig Hart ’. Maanden later was er een nieuwe poetsvrouw die devoot het beeld afstofte en het keurig terug op zijn plaats zette en nadien moest vaststellen dat er een wonder was gebeurd: het beeld had zijn hoofd weggedraaid...)

De fysiek van grootvader ging er op achteruit. Hij die ooit zoveel gestapt en gewandeld had, kon nog slechts beperkt rond schuifelen in huis. Ook de jaren begonnen te tellen.

Zijn geest bleef helder tot op zijn laatste dag. Hij bleef lezen, luisteren en vertellen.

Onzen Bert en ik waren tot de grote vakantie van 1960 intern op het klein Seminarie in Hoogstraten. Op zondag avond moesten wij als intern om 20u ‘binnen’ zijn. Ik weet nog dat we zondagavond (het was 3 april 1960) moesten vertrekken. De pastoors en Stan (van Marie – de huismeid van nonkel Gust) speelden biljart. Grootvader zat in zijn zetel en wij zegden goeiendag en kregen een Kruisje. Grootvader zat een beetje voorover en oogde oud en moe...

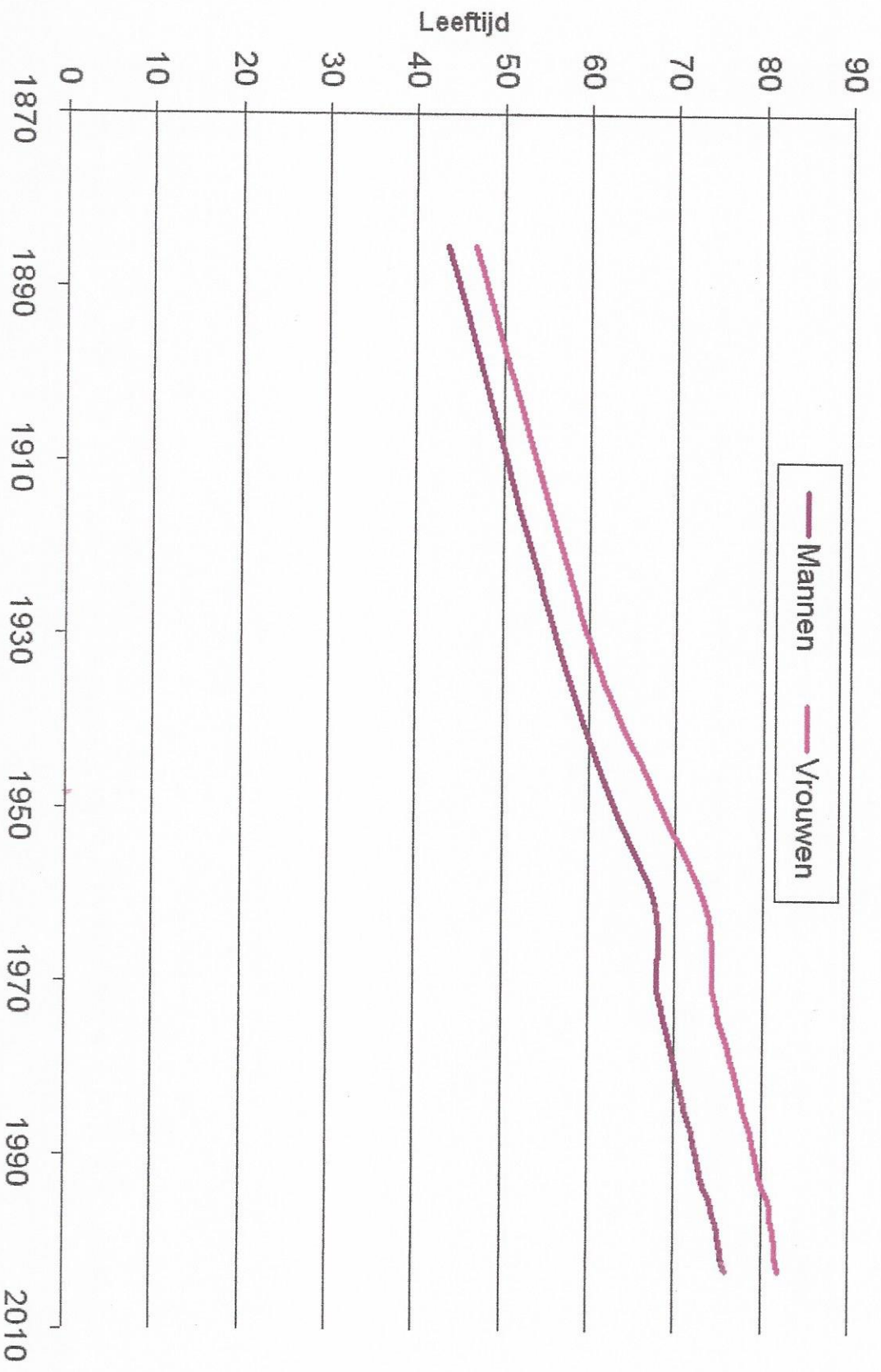
Op donderdag 7 april 1960 is grootvader overleden.

Antwerpen, 20 maart 2019 en morgen begint de lente!

August Desmedt (° 15 januari 1947)

Bijlagen:

1. Groei van de gemiddelde levensduur in België in de periode 1885 – 2004
2. Schets van de grote keuken met situering van de tafel en de vaste plaatsen
3. Foto van Alfons Desmedt daterend van ??? 1958 of 1959?

Groei van de gemiddelde levensduur in België in de periode 1885 tot 2004,

[Meer informatie](#)

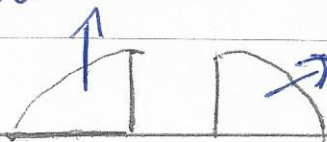
FOD Economie - Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, Dienst Demografie
Leeftijdverwachting in België

naar achterleunten

naar opkoms

2

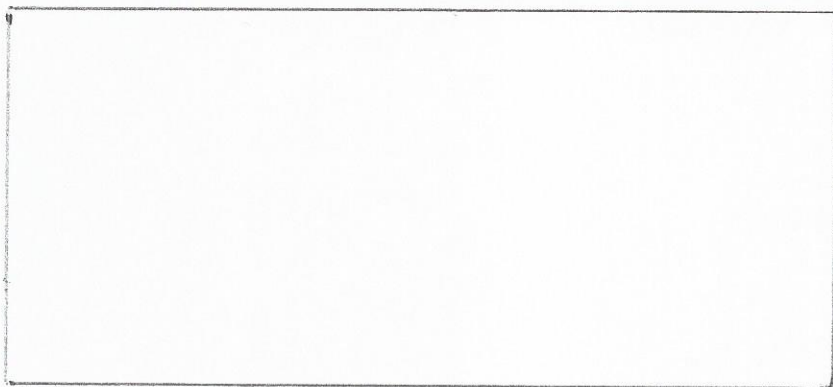
naar buiten

→ groot schutzel

→ ging weg langs hier - - - - -

BERT GUST RHF AN → bank

moeder

inwonende meid

grootrader

rader

→ ging weg langs hier - - - - -
(achter Bert aan)

→ hier viel grootrader

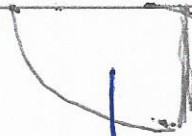
groot raam

→ deurense stoof

Situatieschets van de grote keuken

naar grote woonkamer

3

